

สภาพ และปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2

นายประทีป วุฒิรัตน์โกวิท

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา

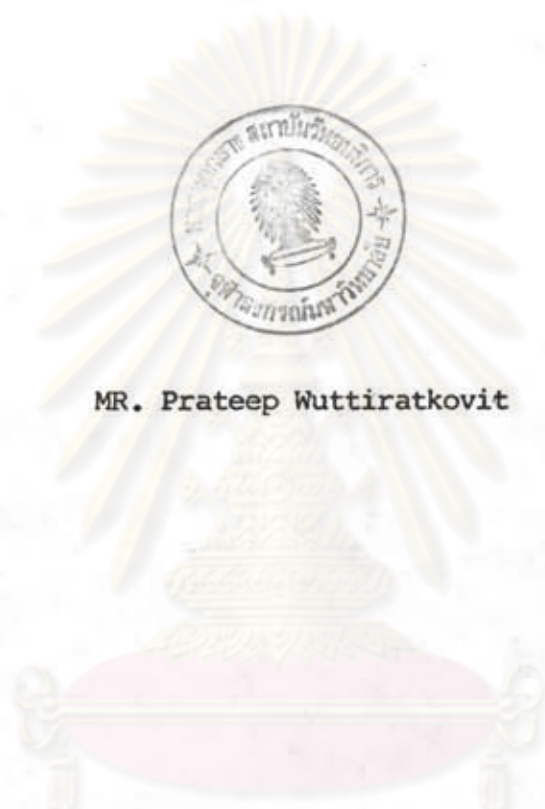
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-842-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

REMEDIAL TEACHING SITUATION AND PROBLEMS IN UPPER SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TWO

MR. Prateep Wuttiratkovit

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate University

1989

ISBN 974-569-842-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์   สภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2

ชื่อนิสิต   นายประทีป วุฒิรัตนโกวิท

ภาควิชา   บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์สวัสดิ์ จงกล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

ประทีป วุฒิรัตน์โกวิท : สภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 (REMEDIAL TEACHING SITUATION AND
PROBLEMS IN UPPER SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TWO) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.บุญมี เฌรยอค, 138 หน้า.

การศึกษาริวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 โดยใช้แบบสอบถาม สำหรับกลุ่มประชากรซึ่งเป็น
ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน จำนวน 396 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนปรากฏผลดังนี้

1. การปฏิบัติ เกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน โรงเรียนส่วนใหญ่เตรียมการโดยให้
ร่วมกันอภิปรายภายในหมวดวิชา และศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริม ฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบ
ขอคำปรึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่วินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียนด้วยการพิจารณาจากผลการทดสอบ และฝ่าย
สนับสนุนการสอนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการวินิจฉัย โดยการให้ข้อมูลสภาพและปัญหาของนักเรียนแต่ละ
คน ปัญหาที่พบคือ เอกสารเกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมีไม่เพียงพอ ให้ความรู้
เกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมของผู้ที่เกี่ยวข้องมีไม่เพียงพอ

2. การปฏิบัติ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการสอนซ่อมเสริม โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดย
สอนซ่อมเสริมในคาบสอนซ่อมเสริม กำหนดจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ บุคลากรที่
สอนคือ ครูอาจารย์ที่สอนแต่ละหมวดวิชาเป็นผู้สอนเอง ใช้ห้องเรียนปกติเป็นสถานที่สอนซ่อมเสริม ระยะ
เวลาที่สอนจะสอนซ่อมเสริมภายหลังการประเมินผลระหว่างเรียนจำนวนคาบที่สอนสัปดาห์ละ 1 คาบ และ
ใช้วิธีการสอนรวมทั้งชั้นโดยไม่แบ่งกลุ่ม ปัญหาส่วนมากที่พบคือ นักเรียนขาดความสนใจที่จะเข้ารับการสอน
ซ่อมเสริมตามเวลาที่โรงเรียนจัดให้ ครูอาจารย์บางคนมีงานในหน้าที่รับผิดชอบและงานพิเศษมากเกินไป
การให้ความรู้ เกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์แก่ครูผู้สอนปฏิบัติมีน้อยเกินไป ไม่ได้กำหนดสถานที่เพื่อสอนซ่อม
เสริมให้ชัดเจน และครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนเหมือนการสอนในคาบการสอนปกติ

3. การปฏิบัติ เกี่ยวกับการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยชี้แจง
ให้ครูอาจารย์เข้าใจวัตถุประสงค์ของการติดตามประเมินผลการสอนซ่อมเสริม ซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่
ประเมินผลการสอนซ่อมเสริมด้วยวิธีการตรวจผลงานนักเรียน และฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่ไม่มีการ
ปฏิบัติ ปัญหาที่พบคือ รูปแบบในการที่ให้ทุกฝ่ายร่วมมือกับประเมินการสอนซ่อมเสริมยังไม่ชัดเจน ครูผู้สอน
ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือ และฝ่ายบริหารไม่ได้จัดทำโครงการติดตามผลการจัดการสอนซ่อมเสริม
ไว้ในแผนงานของโรงเรียน

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร .....
ปีการศึกษา ..... 2531 .....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... H. O. O. O.

PRATEEP WUTTIRATKOVIT : REMEDIAL TEACHING SITUATION AND PROBLEMS
IN UPPER SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TWO. THESIS ADVISOR : ASST.
PROF. BOONMEE NENYOD Ed.D., 138 PP.

The purposes of this research were to study the remedial teaching situation and problems in upper secondary schools under the Jurisdiction of the Department of General Education, Educational Region Two. The questionnaires were used for gathering data by which were distributed to school administrators, teachers, and teaching supporters total to be 396 in numbers. Data were analyzed by using percentage.

The research findings were as follows:

1. With regard to student's interior analyzing, it was found that most schools analyzed by discussed together among teachers upon studying the documents concerned. The operation was responsible by the academic affair section. Teachers analyzed the student's inferior by considering test score, also the individual student's record were supported by the teaching support unit. Problems found were insufficient amount of self-study documents and lack of knowledge among personnel concerned.

2. Regarding to the operation, it was found that most schools arranged remedial teaching for the purpose of helping student to pass learning objectives. Teaching personnel were those teachers in each subject area using the regular classroom conducted during the class hours together with other students, one period a week. Problems found were; student's interest, teacher's performance due to duties and responsibilities assigned, teacher's knowledge upon learning objectives, unobviously stated the specific class and teaching method.

3. With regard to the evaluation, it was found that most schools informed all teachers concerning the evaluation objectives by which most teachers evaluated students upon considering their test score. Also it was found that most teaching support units still not perform their functions as related to the remedial teaching. Problems found were; the unclear operation model, lack of skill among teachers concerned and follow-up plan by school administrators.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร .....
ปีการศึกษา ..... 2531 .....

ลายมือชื่อนิติ ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.บุญมี เฌรยอค อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ
รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง และอาจารย์สวัสดิ์ จงกล ผู้ช่วยศาสตราจารย์
วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำตลอดระยะเวลา ซึ่งผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณา
จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ผดุง พรหมมูล อาจารย์สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์
อาจารย์สมหมาย วัฒนศิริ ดร.กุชงค์ วัฒมา และ ดร.รัชณี วิเศษสังข์ ที่ได้ตรวจแก้ไข
และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
เขตการศึกษา 2 ทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์นิยม เสรีรัตน์ อาจารย์นิพนธ์ ภูวิจัย และอาจารย์
อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดระยะเวลา
ที่ทำวิทยานิพนธ์

ความดีทั้งหลายอันเกิดจากผลการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบแด่คุณจันทร์เพ็ญ วุฒิรัตนโกวิท
ผู้ซึ่งให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประทีป วุฒิรัตนโกวิท

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิจัย	10
2 ทฤษฎีหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความหมายของการสอนซ่อมเสริม	11
หลักการของการสอนซ่อมเสริม	13
จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม	17
ขั้นตอนของการสอนซ่อมเสริม	18
การวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน	19
ลักษณะของการจัดสอนซ่อมเสริม	20
ระยะเวลาในการจัดการสอนซ่อมเสริม	21
วิธีการสอนซ่อมเสริม	23
การประเมินผลการสอนซ่อมเสริม	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	36
กลุ่มประชากร	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	38
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	41
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการสอนซ่อมเสริม	46
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริม	64
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัย	84
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	102
ประวัติผู้วิจัย	138

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	41
2	สภาพการปฏิบัติการวินิจฉัยข้อบกพร่องเกี่ยวกับผู้เรียน ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน	46
3	การปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการจัดสอนซ่อมเสริม ของผู้บริหาร และครูผู้สอน	53
4	การปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน	61
5	ปัญหาการวินิจฉัยข้อบกพร่องเกี่ยวกับผู้เรียน ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน	64
6	ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสอนซ่อมเสริม ของผู้บริหาร และครูผู้สอน	69
7	ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการสอนซ่อมเสริม ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน	75

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย